

การอบรมหลักสูตรการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ขั้นสูง สำหรับผู้บริหารระดับกลาง ครั้งที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๒๖ – ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ ณ โรงแรมปรีซ์ พาเลซ ถนนหลานหลวง กรุงเทพมหานคร

สรุปผลกระบวนการกลุ่มที่ ๓ ของหลักสูตร SEA ขั้นสูง สำหรับผู้บริหารระดับกลาง ได้ดังนี้

๑. วิทยากรประชุมกลุ่ม

๑.๑ วิทยากรหลัก คือ ดร.ชญาทัต เนียมสวาง ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหิดล ดังปรากฏตามรูปที่ ๑

รูปที่ ๑ ดร.ชญาทัต เนียมสวาง

๑.๒ ผู้ช่วยวิทยากร คือ นายวีระวัชร ธงเกียรติเจริญ นักวิชาการสิ่งแวดล้อม ของบริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริง คอนซัลแตนท์ จำกัด

๒. วัตถุประสงค์ของกระบวนการกลุ่ม

๒.๑ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักการ ขั้นตอน และวิธีการของกระบวนการ SEA ตามแนวทาง SEA

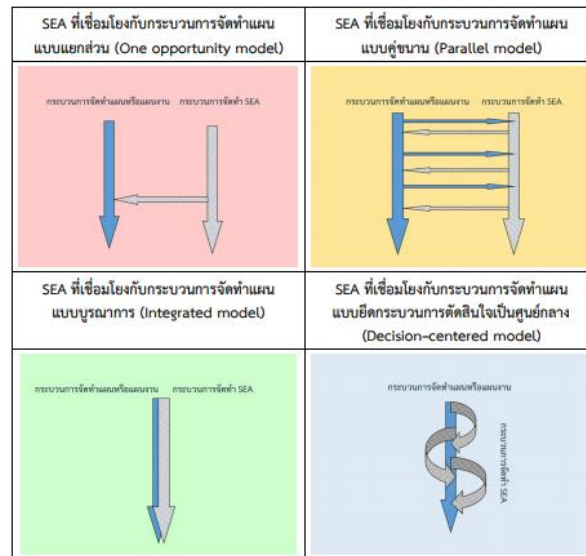
๒.๒ เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถในการจัดทำ SEA โดยเฉพาะเรียนรู้และเข้าใจการใช้เทคนิค วิธีการและเครื่องมือต่างๆ ของ SEA รวมถึงการบูรณาการกระบวนการจัดทำแผนหรือแผนงานประกอบการจัดทำ SEA

๒.๓ เพื่อพัฒนากำหนดขอบเขตงาน TOT การติดตามประเมินผล การกำกับการศึกษา SEA เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ ตามหลักการและประสิทธิภาพการจัดทำ SEA ที่ดี

๒.๔ เพื่อเข้าใจกระบวนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร

๓. รูปแบบแบบความเชื่อมโยง SEA กับการจัดทำแผนหรือแผนงาน ในกระบวนการกลุ่มที่ ๓ เลือก รูปแบบที่ ๔ คือ SEA ที่เชื่อมโยงกับกระบวนการจัดทำแผนหรือแผนงาน แบบยึดกระบวนการตัดสินใจเป็น ศูนย์กลาง (Decision-Centered Model) เพื่อเป็นรูปแบบที่ใช้ประกอบการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม ดังปรากฏตามรูปที่ ๒

รูปที่ ๒ แบบความเชื่อมโยง SEA กับการจัดทำแผนหรือแผนงาน

ที่มา: Partidario (2019)

ที่มา : แนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๖๓ (กพย., ๒๕๖๓)

๔. ขั้นตอนการจัดทำ SEA และเครื่องมือที่ใช้ในกระบวนการกลุ่ม พร้อมคำอธิบายรายละเอียดในแต่ละวันของการฝึกอบรม สรุปได้ ดังนี้

๔.๑ กิจกรรมกลุ่มวันที่ ๑ (วันจันทร์ที่ ๒๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓)

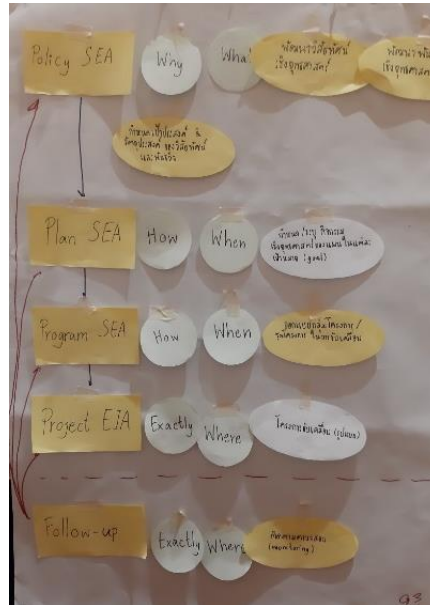
๑) ความรู้ที่ได้รับจากเวทีกลาง คือ การบูรณาการการวางแผนพัฒนากับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ โดยเฉพาะลักษณะและรูปแบบของแผนที่เชื่อมโยงกับการจัดทำ SEA ทั้งในระดับแผน เป้าหมายของแผน กรอบและขั้นตอนการบูรณาการ ความเชื่อมโยง ปฏิสัมพันธ์ และจุดเชื่อมต่อระหว่างกระบวนการจัดทำแผนและกระบวนการจัดทำ SEA

๒) กิจกรรมที่ดำเนินการภายในกลุ่ม

๒.๑) ลักษณะและรูปแบบของแผนที่เชื่อมโยงกับการจัดทำ SEA

(๑) วิธีการดำเนินกระบวนการกลุ่ม วิทยากรจะให้บัตรคำประกอบด้วยคำที่เกี่ยวกับขั้นตอนของการจัดทำแผน และขั้นตอนของการจัดทำ SEA รวมทั้งคำศัพท์ ๕ คำ ประกอบด้วย Exactly, What, When, Where, Why และ How หลังจากนั้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม นำบัตรคำทั้งหมดมาติดบนกระดาษแผ่นใหญ่ เพื่อให้เห็นลักษณะ ความสัมพันธ์ และความเชื่อมโยงของกระบวนการจัดทำ SEA และกระบวนการจัดทำแผน รายละเอียดดังปรากฏตามรูปที่ ๓

รูปที่ ๓ ลักษณะและรูปแบบของแผนที่เชื่อมโยงกับการจัดทำ SEA

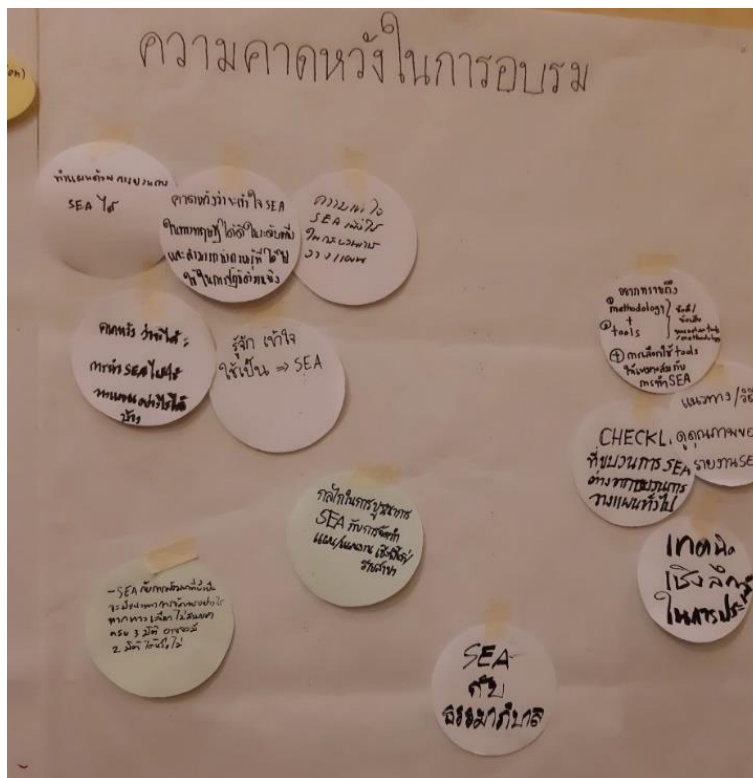

(๒) ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทราบถึงลักษณะและรูปแบบของแผนที่เชื่อมโยงกับการจัดทำ SEA โดยเฉพาะได้ทราบว่าเชื่อมโยงอะไร เชื่อมโยงกันอย่างไร และเชื่อมโยงกันเมื่อใด

๒.๒) การวิเคราะห์กรณีศึกษาลุ่มน้ำชีจากเอกสารข้อมูลประกอบกรณีศึกษาเพื่อวิเคราะห์ประเด็นปัญหาและนำไปสู่การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์

(๑) วิธีการดำเนินกระบวนการกลุ่ม วิทยากรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมศึกษาเอกสารข้อมูลประกอบกรณีศึกษา แล้วให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมวิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นหรือคาดว่าจะเกิดขึ้นในพื้นที่ลุ่มน้ำชี หลังจากนั้นเขียนลงในบัตรคำลงสีเขียว ต่อจากนั้น วิทยากรและผู้เข้ารับการฝึกอบรมร่วมกันนำประเด็นปัญหาต่างๆ จัดกลุ่มและวิเคราะห์หาประเด็นสำคัญที่ครอบคลุมและเชื่อมโยงถึงปัญหาต่างๆ เขียนเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ด้วยบัตรคำสีเหลือง รายละเอียดดังปรากฏตามรูปที่ ๔

รูปที่ ๕ ความคาดหวังที่ได้รับจากการอบรม

(๒) ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ คือ วิทยากรได้รับทราบความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมและสามารถนำไปปรับเนื้อหาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อไป

๒.๔) การวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างแผนพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำชี และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ที่ได้มีการวิเคราะห์ไว้ในหัวข้อ ๒.๒) ด้วยแบบเครื่องมือการวิเคราะห์ความสอดคล้อง (Compatibility Analysis)

(๑) วิธีการดำเนินกระบวนการกลุ่ม วิทยากรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเขียนแผนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำชีที่สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ลงบนบัตรคำสี่เหลี่ยม แล้วให้กลุ่มร่วมกันพิจารณาว่าแผนต่าง ๆ ในบัตรคำสี่เหลี่ยม มีความสอดคล้องมากน้อยเพียงใดกับแผนพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำชีหรือไม่มีความสอดคล้องกับการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำชีตามประเด็นสำคัญที่ได้มีการวิเคราะห์ไว้ในหัวข้อ ๒.๒ หลังจากนั้นมีการจัดเรียงบัตรคำลงบนตารางของแบบเครื่องมือวิเคราะห์ความสอดคล้อง (Compatibility Analysis) รายละเอียดดังปรากฏตามรูปที่ ๖

รูปที่ ๖ วิธีการใช้เครื่องมือวิเคราะห์ความสอดคล้อง (Compatibility Analysis)

(๒) ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทราบถึงการใช้เครื่องมือการวิเคราะห์ความสอดคล้อง (Compatibility Analysis) และเมื่อใช้เครื่องมือนี้แล้ว จะทำให้ผู้จัดทำ SEA ทราบว่าจะต้องมีการทบทวนแผนหรือแผนงานใดบ้างที่เกี่ยวข้อง

๔.๒ กิจกรรมกลุ่มวันที่ ๒ (วันอังคารที่ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓)

๑) ความรู้ที่ได้รับจากเวทีกลาง คือ การมีส่วนร่วม โดยเฉพาะขั้นตอนการมีส่วนร่วม ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม การระบุผู้มีส่วนได้เสีย การกำหนดระดับของผู้มีส่วนได้เสีย การจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย การจัดทำแผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร รวมถึงลำดับขั้นของการมีส่วนร่วม ตลอดจนประสบการณ์และปัญหาการดำเนินงาน SEA ในต่างประเทศ และการกำหนดขอบเขตการศึกษา ซึ่งได้ระบุรายละเอียดของการวิเคราะห์และทบทวนแผนหรือแผนงานและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การระบุขอบเขตเชิงพื้นที่และระยะเวลา การวิเคราะห์แรงขับเคลื่อนของการพัฒนา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์และประเด็นยุทธศาสตร์

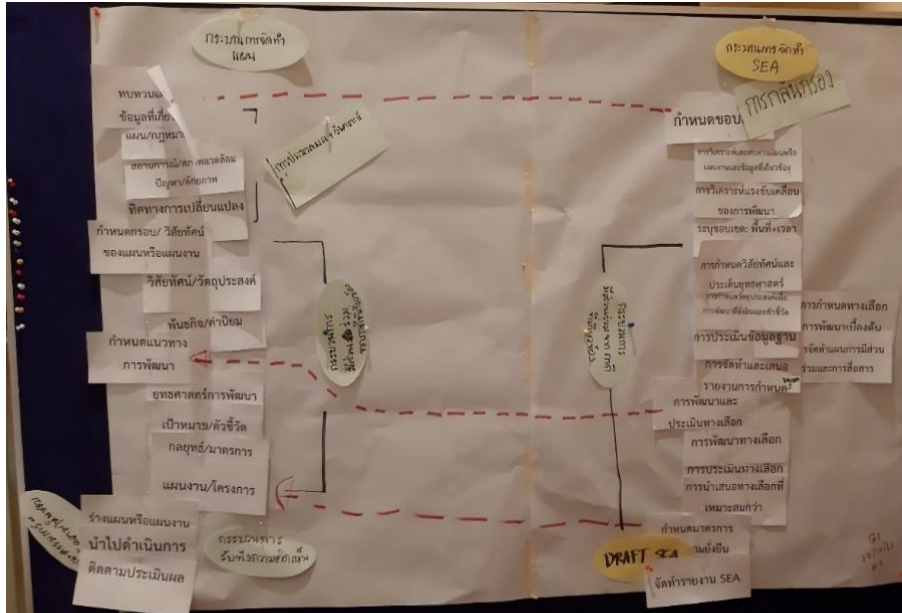
๒) กิจกรรมที่ดำเนินการภายในกลุ่ม

๒.๑) การทบทวนและระบุความเชื่อมโยงของกระบวนการมีส่วนร่วมของการจัดทำ SEA และความเชื่อมโยงระหว่างกระบวนการจัดทำแผนกับกระบวนการจัดทำ SEA

(๑) วิธีดำเนินการกระบวนการกลุ่ม วิทยากรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนำบัตรคำที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดทำแผนและกระบวนการจัดทำ SEA มาติดบนกระดานขนาดใหญ่ โดยให้มีการเรียงลำดับขั้นตอนของกระบวนการจัดทำแผนและกระบวนการจัดทำ SEA ที่ถูกต้อง หลังจากนั้น วิทยากรได้อธิบายถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียได้ดำเนินการในขั้นตอนใดบ้าง ตลอดจนความเชื่อมโยงระหว่างกระบวนการจัดทำแผนกับกระบวนการจัดทำ SEA ที่สำคัญ เช่น (๑) การกำหนดขอบเขตของ SEA เชื่อมโยงกับการทบทวนแผนและข้อมูลที่เกี่ยวข้องในกระบวนการจัดทำแผน (๒) การพัฒนาและประเมินทางเลือกของ SEA

เชื่อมโยงกับการกำหนดแนวทางการพัฒนาในกระบวนการจัดทำแผน และ (๓) การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนของ SEA เชื่อมโยงกับแผน/แผนงานในกระบวนการจัดทำแผน เป็นต้น รายละเอียดดังปรากฏตามรูปที่ ๗

รูปที่ ๗ ความเชื่อมโยงระหว่างกระบวนการจัดทำแผนกับกระบวนการจัดทำ SEA

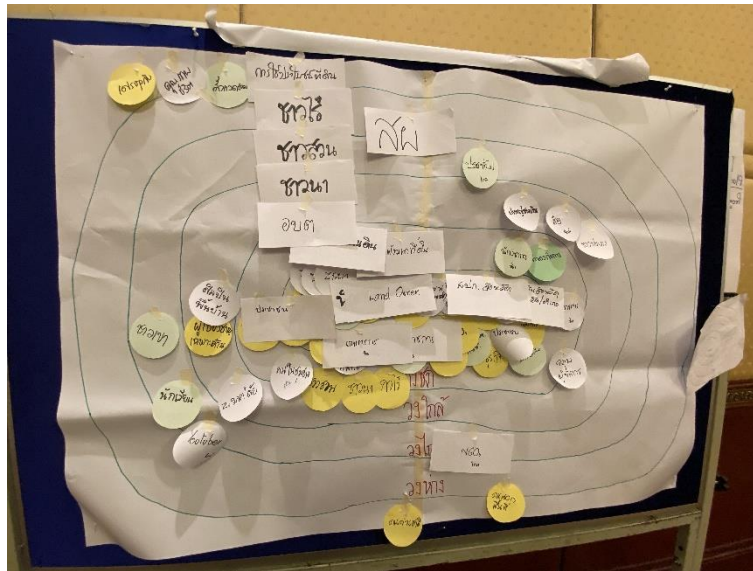

(๒) ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทราบถึงความเชื่อมโยงระหว่างกระบวนการจัดทำแผนกับกระบวนการจัดทำ SEA รวมทั้งยังสามารถระบุเชื่อมโยงกระบวนการมีส่วนร่วมของการจัดทำ SEA และกระบวนการมีส่วนร่วมของการจัดทำแผนได้

๒.๒) การระบุกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียของกระบวนการมีส่วนร่วมของการจัดทำ SEA

(๑) วิธีการดำเนินกระบวนการกลุ่ม วิทยากรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมระบุกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย โดยวิเคราะห์ตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้ (๔ ประเด็นยุทธศาสตร์) แล้วจำแนกระดับเบื้องต้นโดยแบ่งออกเป็น ผู้มีส่วนได้เสียใน วงชิด วงใกล้ วงไกล วงห่าง และวงนอก จากนั้นนำมาจัดกลุ่มของผู้มีส่วนได้เสียประเภทเดียวกันไว้ด้วยกัน จากนั้น ให้อธิบายระดับของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม โดยพิจารณาในแง่ของผลกระทบ (Impact) และอิทธิพล (Influence) เมื่อจัดลำดับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียแล้วเสร็จ วิทยากรได้ให้กำหนดประเภทของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียใหม่ให้ครอบคลุมกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียย่อยที่ได้รับประโยชน์ในครั้งแรก รายละเอียดดังปรากฏตามรูปที่ ๘

รูปที่ ๘ การวิเคราะห์และจัดลำดับผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Analysis)

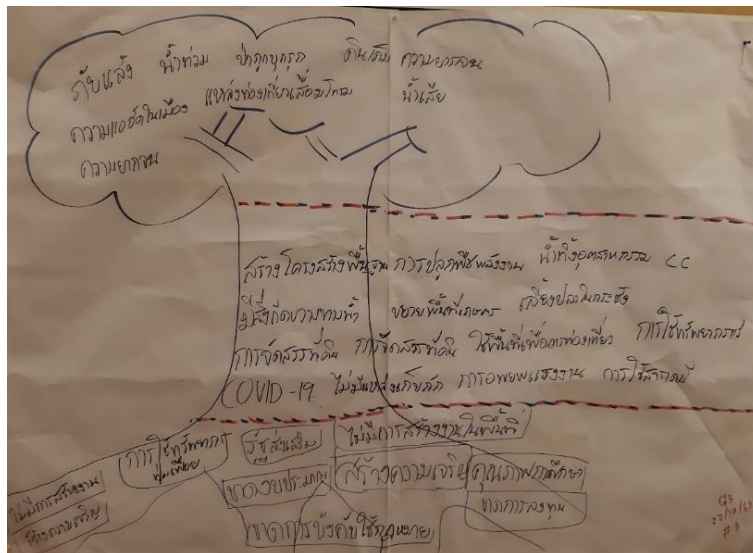
[illegible]

(๒) **ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้** คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจเครื่องมือการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Analysis) ซึ่งจะสามารถทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถระบุกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียของกระบวนการมีส่วนร่วมของการจัดทำ SEA เพื่อที่จะนำไปสู่การกำหนดบทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย และรูปแบบกระบวนการในการให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามาในกระบวนการจัดทำ SEA ได้

๒.๓) การวิเคราะห์รากสาเหตุ (Root Cause Analysis) ของปัญหา

(๑) **วิธีการดำเนินกระบวนการกลุ่ม** วิทยากรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นต้นเหตุที่แท้จริง (Root Cause) ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบหรือปรากฏการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ขึ้น (Effect) ด้วยวิธีการอย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอน โดยไม่เกิดสภาพการณ์ตกหล่นและซ้ำซ้อน และไม่จินตนาการเอง ซึ่งในการวิเคราะห์รากของปัญหาวิทยากรให้นำประเด็นปัญหาที่อยู่ในข้อมูลประกอบกรณีศึกษาที่กลุ่มได้มีการวิเคราะห์ไว้ในวันแรก (ในหัวข้อ ๒.๒) ภายใต้หัวข้อ ๔.๑) ซึ่งวิทยากรเรียกส่วนนี้ว่าใบ หรือปัญหา (อาการ) ที่ปรากฏเด่นชัด ต่อมาให้มีการวิเคราะห์ในส่วนของสาเหตุของปัญหา (อาการ) ที่เด่นชัดดังกล่าว และให้วิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงหรือรากของปัญหาอีกชั้น เมื่อวิเคราะห์เสร็จแล้วจะเห็นภาพของ Problem Tree ที่ระบุให้เห็นปัญหา (อาการ) สาเหตุ และสาเหตุที่แท้จริง (รากของปัญหา) นั้น นอกจากนี้ วิทยากรยังให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมวิเคราะห์ Causal loop diagram เพื่อช่วยให้เข้าใจและอธิบายกลไกที่เกิดขึ้นภายในระบบที่มีความซับซ้อนซึ่งตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์ต่อกัน ตัวแปรแต่ละตัวแสดงในรูปของเหตุและผลต่อกันแล้วเชื่อมต่อกันด้วยลูกศร โดยที่หัวลูกศรจะชี้จากตัวแปรที่เป็นเหตุไปยังตัวแปรที่เป็นผลของเหตุนั้น ๆ (เหตุ ผล) รวมทั้งใส่เครื่องหมาย +/- ประกอบเพื่อระบุผลกระทบที่เสริมหรือต้านกัน รายละเอียดดังปรากฏตามรูปที่ ๙

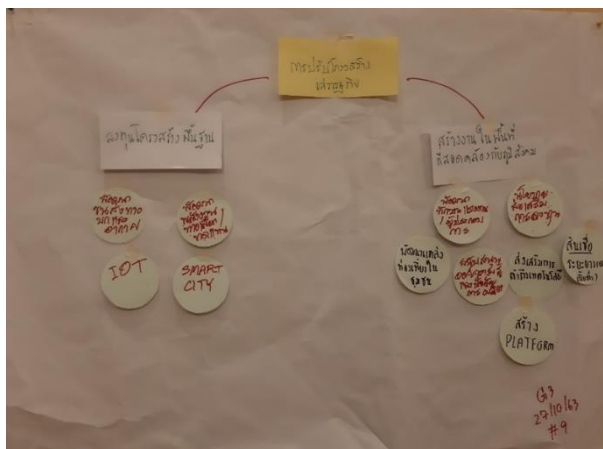
รูปที่ ๙ Problem Tree และ Causal loop diagram

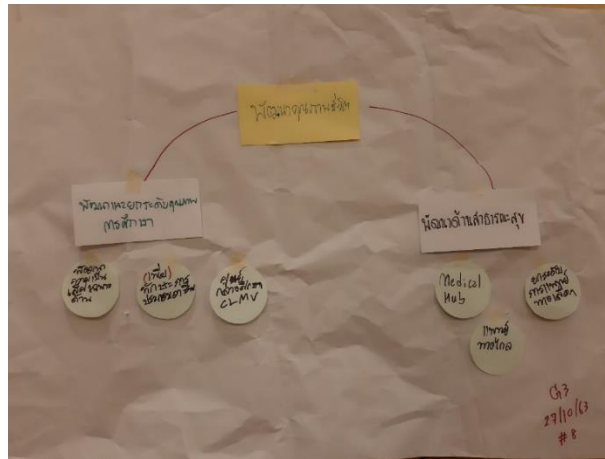

๒.๔) การวิเคราะห์แรงขับเคลื่อนการพัฒนาที่สำคัญ (Driving Force Analysis)

(๑) **วิธีการดำเนินกระบวนการกลุ่ม** วิทยากรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

วิเคราะห์แรงขับเคลื่อนการพัฒนาที่สำคัญ (Driving Force Analysis) ของการพัฒนาในพื้นที่ลุ่มน้ำชี โดยแบ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมออกเป็น ๔ กลุ่ม กลุ่มละประมาณ ๓ คน ต่อมาให้แต่ละกลุ่มนำประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนามาเขียนลงบนบัตรคำสีเหลือง หลังจากนั้นให้วิเคราะห์หาประเด็นการพัฒนาย่อยที่จะตอบโจทย์ให้ประเด็นยุทธศาสตร์แต่ละประเด็นนั้นสำเร็จแล้วเขียนบนบัตรคำสีขาว ต่อจากนั้นให้วิเคราะห์และเขียนแรงขับเคลื่อนการพัฒนาที่สำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนให้ประเด็นการพัฒนาย่อยนั้นสามารถดำเนินการได้สำเร็จลงบนบัตรคำสีเขียว รายละเอียดดังปรากฏตามรูปที่ ๑๐

(๒) ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจและสามารถวิเคราะห์หาแรงขับเคลื่อนการพัฒนาที่สำคัญ (Driving Force Analysis) ของการพัฒนาในพื้นที่ลุ่มน้ำชีได้

๔.๓ กิจกรรมกลุ่มวันที่ ๓ (วันพุธที่ ๒๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓)

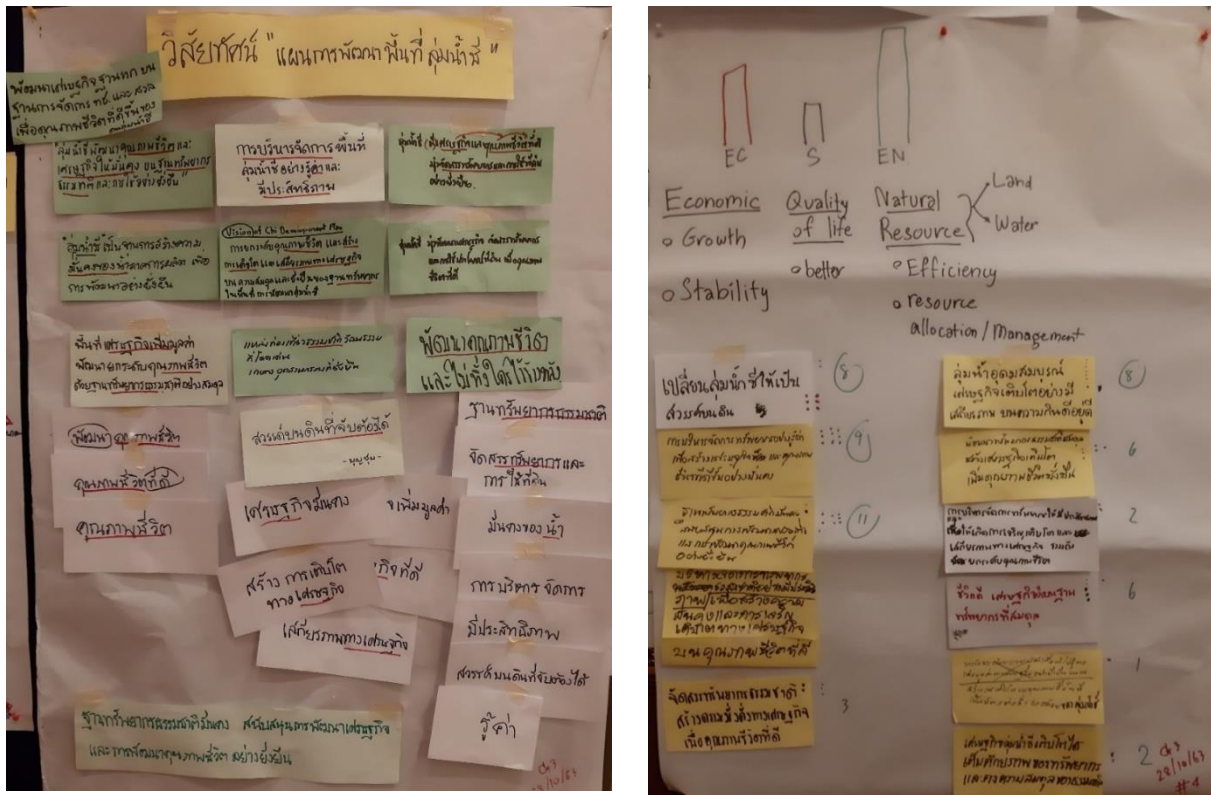
๑) ความรู้ที่ได้รับจากเวทีกลาง คือ การกำหนดขอบเขตการศึกษา โดยเฉพาะการกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาที่ยั่งยืนและตัวชี้วัด การประเมินข้อมูลฐาน การกำหนดทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น และการจัดทำและเสนอรายงานการกำหนดขอบเขต ตลอดจนประสบการณ์และปัญหาในการจัดทำ SEA ในต่างประเทศ

๒) กิจกรรมที่ดำเนินการภายในกลุ่ม

๒.๑) การกำหนดวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาลุ่มน้ำชี

(๑) วิธีการดำเนินกระบวนการกลุ่ม วิทยากรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมแต่ละคนเขียนวิสัยทัศน์การพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำชีลงบนบัตรคำสี่เหลี่ยม โดยพิจารณาจากประเด็นยุทธศาสตร์ที่ได้มีการวิเคราะห์ไว้ ต่อมาวิทยากรวิเคราะห์คำสำคัญจากวิสัยทัศน์ที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เสนอมาเขียนลงบนกระดาษสีขาว จากนั้น วิทยากรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค Content Analysis โดยเป็นการวิเคราะห์จากคำสำคัญ (Key Words) ที่มีการเขียนซ้ำกันในบัตรคำ หลังจากนั้นให้กลุ่มร่วมกันสังเคราะห์วิสัยทัศน์ที่มีความครอบคลุมคำสำคัญดังกล่าว หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่ากระบวนการปรับวิสัยทัศน์ จากนั้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมร่วมกันลงคะแนนเลือกวิสัยทัศน์อีกครั้ง โดยแต่ละคนสามารถให้คะแนนได้ ๓ วิสัยทัศน์เลือกเป็น ๓ คะแนน ๒ คะแนน และ ๑ คะแนน ซึ่งจะได้วิสัยทัศน์ที่มีคะแนนสูงสุด รายละเอียดดังปรากฏตามรูปที่ ๑๑

รูปที่ ๑๑ การกำหนดวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาลุ่มน้ำซี

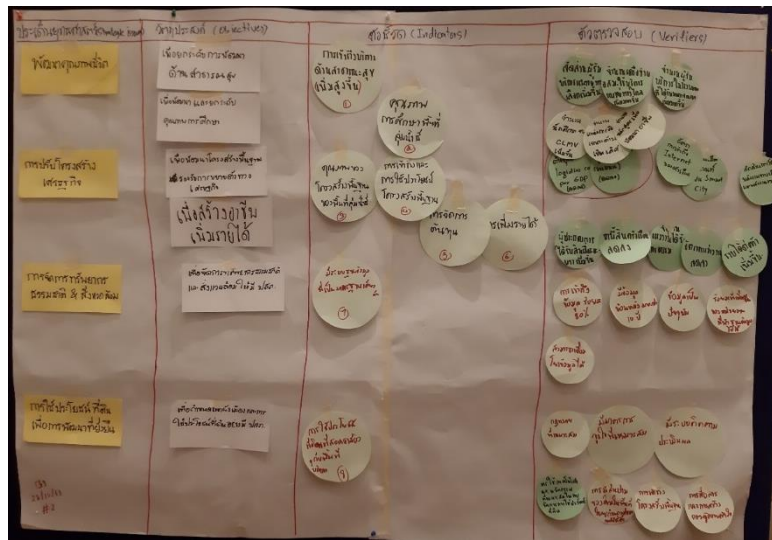

(๒) ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจและสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ที่เป็นเป้าหมายการพัฒนาให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนา โดยใช้เทคนิค Content Analysis ได้

๒.๒) การกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Objectives) ตัวชี้วัด (Indicators) และตัวตรวจสอบ (Verifiers)

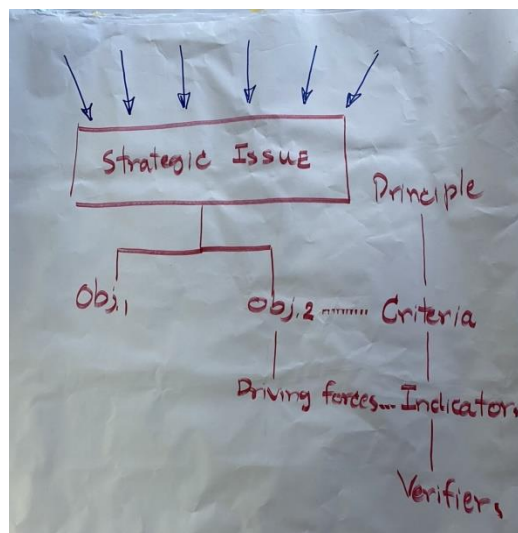
(๑) วิธีการดำเนินกระบวนการกลุ่ม วิทยากรได้อธิบายถึงหลักการในการกำหนดตัวชี้วัดและระดับของการชี้วัดโดยแยกความแตกต่างออกเป็นตัวชี้วัด (Indicators) และตัวตรวจสอบ (Verifiers) ซึ่งแตกต่างจากเวทีกลางที่มีการอธิบายเฉพาะในส่วนของตัวชี้วัด กล่าวคือ ตัวชี้วัดที่เป็นตัววัดในการอธิบายของเวทีกลางจะเป็นตัวตรวจสอบ (Verifiers) ของกลุ่มที่ ๓ หลังจากนั้น ได้เริ่มให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมระบุวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Objectives) ของแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ โดยวิเคราะห์และพัฒนาจากประเด็นการพัฒนาภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์แต่ละประเด็น เมื่อได้วัตถุประสงค์แล้ว วิทยากรให้ผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันวิเคราะห์หาตัวชี้วัด (Indicators) และตัวตรวจสอบ (Verifiers) ที่จะช่วยชี้วัดการเปลี่ยนแปลงและความสำเร็จของการพัฒนาตามประเด็นยุทธศาสตร์นั้นเขียนลงในบัตรคำสี่เหลี่ยม รายละเอียดดังปรากฏตามรูปที่ ๑๒

รูปที่ ๑๒ การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objectives) ตัวชี้วัด (Indicators) และตัวตรวจสอบ (Verifiers)

อย่างไรก็ตาม เพื่อแก้ไขปัญหาความสับสนของผู้เข้าร่วมอบรมภายในกลุ่มถึง การกำหนดตัวชี้วัด (Indicators) และตัวตรวจสอบ (Verifiers) สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์ ได้อย่างถูกต้อง ที่มีความแตกต่างจากเวทีกลาง วิทยากรจึงเขียนแผนผังแสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเด็น ยุทธศาสตร์ ประเด็นยุทธศาสตร์รอง ปัจจัยขับเคลื่อนและตัวเลือก ดังปรากฏตามรูปที่ ๑๓ เพื่ออธิบายว่าอะไรที่ เป็นตัววัด (เกณฑ์ (Criteria)) ตัวชี้วัด (Indicators) และตัวตรวจสอบ (Verifiers)) ในแต่ละเรื่องของการวิเคราะห์ ประเด็นยุทธศาสตร์

รูปที่ ๑๓ แผนผังแสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นยุทธศาสตร์ ประเด็นยุทธศาสตร์รอง ปัจจัยขับเคลื่อนและตัวเลือก

(๒) ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจและสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ (Objectives) ตัวชี้วัด (Indicators) และตัวตรวจสอบ (Verifiers) ที่สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ได้อย่างถูกต้อง

๒.๓) การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบแบบคู่ (Pairwise Analysis)

(๑) วิธีการดำเนินการกระบวนการกลุ่ม วิทยากรได้อธิบายเทคนิคการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบแบบคู่ (Pairwise Analysis) เพื่อใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของตัวชี้วัด และคัดเลือกตัวชี้วัดที่จะนำมาวิเคราะห์และจัดทำข้อมูลฐานต่อไปนั้น โดยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้ค่าคะแนนความสำคัญของตัวชี้วัดทั้ง ๘ ตัวชี้วัด เปรียบเทียบกันเป็นคู่จนครบทุกตัวชี้วัด ผ่านแบบฟอร์ม Bipolar Questionnaire จากนั้นนำค่าคะแนนที่ระบุไว้มาใส่ใน Reflection Template เพื่อคำนวณหาค่าคะแนนตัวชี้วัดแต่ละตัวและจัดลำดับความสำคัญของตัวชี้วัด รายละเอียดดังปรากฏตามรูปที่ ๑๔

รูปที่ ๑๔ การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบแบบคู่ (Pairwise Analysis)

Indicator	1	2	3	4	5	6	7	8
1	1.00	5	8	$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	9	$\frac{1}{5}$
2	$\frac{1}{5}$	1.00	5 $\frac{1}{5}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{7}{5}$	5
3	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{5}$	1.00	9	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{7}$
4	3	1	$\frac{1}{9}$	1.00	1	1	$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{3}$
5	2	2	2	5 1	1.00	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{3}$
6	2	2	2	3 1	$\frac{1}{5}$	1.00	2	$\frac{1}{5}$
7	$\frac{1}{9}$	$\frac{1}{4}$	6	3	$\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1.00	$\frac{1}{5}$
8	5	5	7	3	$\frac{1}{5}$ $\frac{1}{5}$	$\frac{1}{5}$	5	1.00

$\sqrt{I_i C_i}$	$\sqrt{I_i C_i}$	W
6	1.25	0.13
8.75	1.31	0.14
0.001	0.44	0.05
0.02	0.66	0.07
1.50	1.06	0.11
16.0	1.41	0.15
0.09	0.34	0.08
1575.00	2.51	0.23
$\sum \sqrt{I_i C_i}$	9.38	1.00

$$W = \frac{\sqrt{I_i C_i}}{\sum \sqrt{I_i C_i}}$$

W = Relative weight

C = Criteria/Indicator

03/20/13
#2

(๒) ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจและสามารถวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบแบบคู่ (Pairwise Analysis) เพื่อจัดลำดับความสำคัญของตัวชี้วัดได้

๔.๔ กิจกรรมกลุ่มวันที่ ๔ (วันพฤหัสบดีที่ ๒๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓)

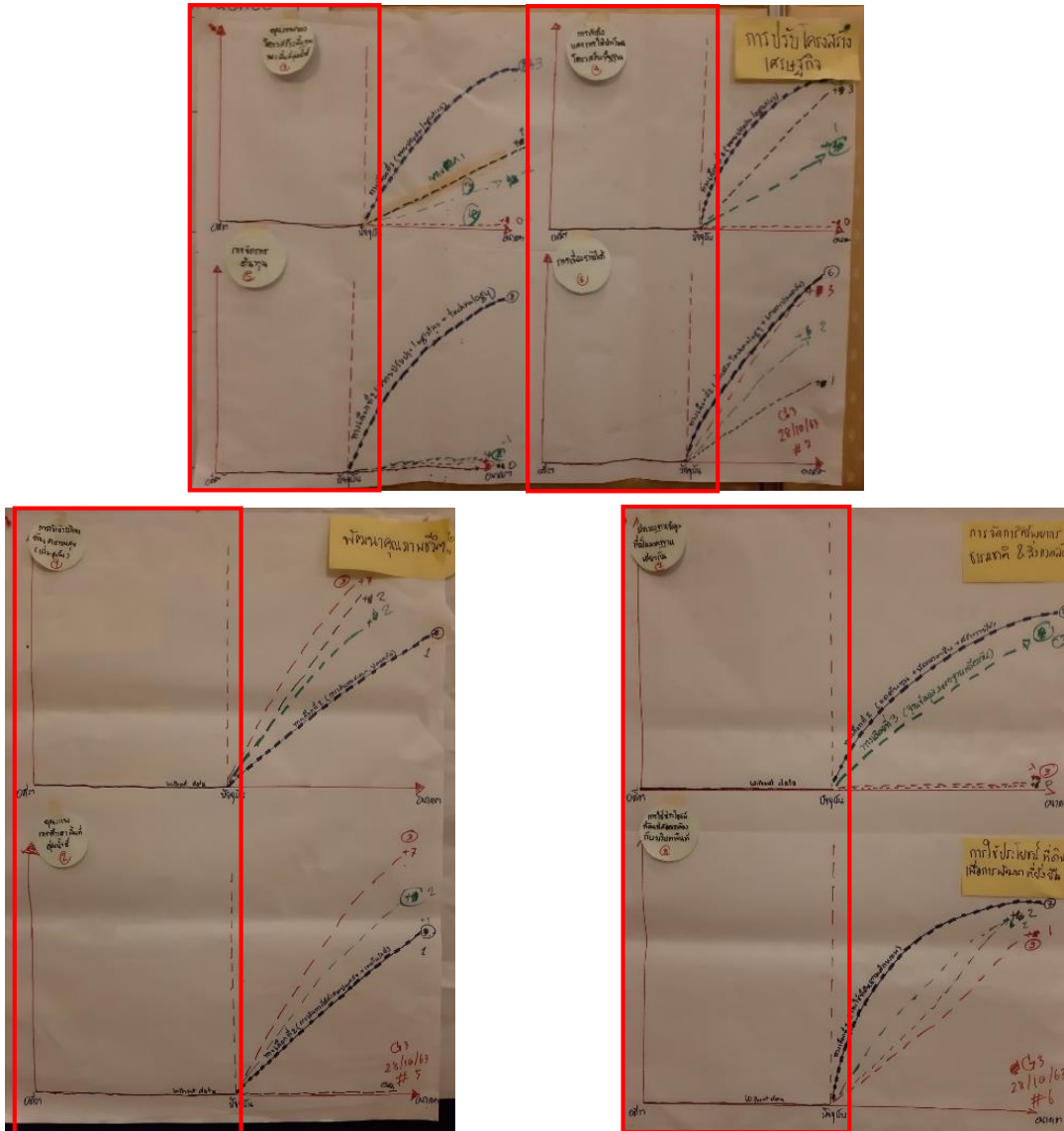
๑) ความรู้ที่ได้รับจากเวทีกลาง คือ การพัฒนาและประเมินทางเลือก โดยเฉพาะขั้นตอนเทคนิค และวิธีการในการพัฒนาและประเมินทางเลือก ประเภทและลักษณะของทางเลือก ทางเลือกที่เหมาะสม และการประเมินทางเลือก และเทคนิคและเครื่องมือในการจัดทำ SEA เช่น (๑) Scenario Analysis (๒) Network Analysis (๓) Cumulative Impact Assessment รวมถึงการประเมินทางเลือกโดยค่าคะแนน เป็นต้น รวมทั้งการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน ซึ่งควรครอบคลุมมาตรการส่งเสริม (Enhance) หลีกเลี่ยง (Avoid) และ ลดหรือบรรเทา (Reduce)

๒) กิจกรรมที่ดำเนินการภายในกลุ่ม

๒.๑) การประเมินข้อมูลฐานของการพัฒนาลุ่มน้ำชี

(๑) วิธีการดำเนินการกระบวนการกลุ่ม วิทยากรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมประเมินข้อมูลฐานของอดีตจนถึงปัจจุบันจากข้อมูลกรณีศึกษาตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ ผลปรากฏว่าไม่มีข้อมูลใดในกรณีศึกษาสอดคล้องกับตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่เห็นภาพการพัฒนาของพื้นที่ลุ่มน้ำชีจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ทำให้มีผู้เข้ารับการฝึกอบรมบางท่านเสนอว่าในการวิเคราะห์จริงอาจจะใช้ข้อมูลตัวแทน (Proxi) เพื่อให้เห็นภาพการพัฒนาที่ผ่านมาได้ ซึ่งวิทยากรแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมลากเส้นขนานแกนนอนแสดงว่าไม่มีข้อมูลตัวชี้วัดปรากฏตามข้อมูลประกอบ รายละเอียดดังปรากฏตามรูปที่ ๑๕

รูปที่ ๑๕ การประเมินข้อมูลฐานและทิศทางของการพัฒนากลุ่มน้ำซี

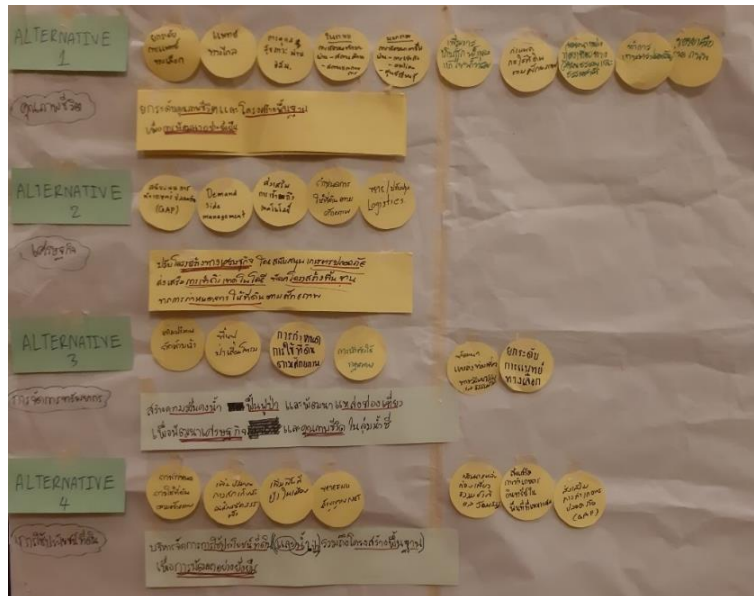
(๒) ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจและสามารถประเมินข้อมูลฐานตามแต่ละตัวชี้วัดได้

๒.๒) การพัฒนาทางเลือกเบื้องต้นของการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำซี

(๑) วิธีการดำเนินกระบวนการกลุ่ม วิทยากรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมพัฒนาทางเลือกเบื้องต้นโดยเริ่มจากการพิจารณาหาตัวเลือกเชิงยุทธศาสตร์ (Options) ภายใต้แรงขับเคลื่อนต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้ หลังจากนั้นให้ผู้เข้ารับการอบรมคัดเลือกตัวเลือกที่ระบุไว้ภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ต่าง ๆ มากำหนดเป็นทางเลือกแต่ละทางเลือกซึ่งมีจุดเน้นที่แตกต่างกันตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้ กล่าวคือ ทางเลือกที่ ๑ ขับเคลื่อนด้วยตัวเลือกเชิงยุทธศาสตร์ของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ เป็นหลักแต่ยังคงมีตัวเลือกเชิง

ยุทธศาสตร์ของประเด็นยุทธศาสตร์อื่น ๆ เข้ามาผนวกรวมด้วย เพื่อให้ทางเลือกนั้นสามารถตอบวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาได้ รายละเอียดดังปรากฏตามรูปที่ ๑๖

รูปที่ ๑๖ การพัฒนาทางเลือกเบื้องต้นของการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำชี

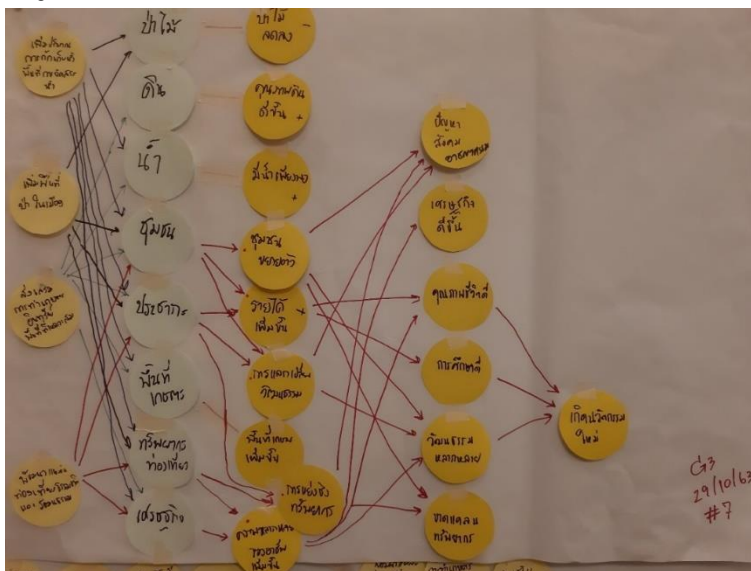
(๒) ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจและสามารถพัฒนาทางเลือกของการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำชีได้

๒.๓) การวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบในแต่ละกิจกรรม

(๑) วิธีการดำเนินกระบวนการกลุ่ม วิทยากรได้สอนการวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบในแต่ละทางเลือกที่ได้พัฒนาขึ้นด้วยเทคนิค Cause-Effect Analysis เพื่อพิจารณาถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามทางเลือกนั้น โดยเริ่มพิจารณาจาก นำตัวเลือกเชิงยุทธศาสตร์ (หรือกิจกรรม) ภายใต้อาสาเลือกนั้น ๆ ตั้งต้นเป็นสมมติที่ ๑ และวิเคราะห์หา Receptor หรือตัวรับผลกระทบจากกิจกรรมต่าง ๆ (หรืออาจเรียกว่าองค์ประกอบ (Component)) ระบุลงในบัตรคำในสมมติที่ ๒ จากนั้น วิทยากรให้ผู้เข้ารับการอบรมวิเคราะห์ว่าจากกิจกรรมต่าง ๆ จะส่งผลกระทบต่อ Receptor นั้นอย่างไรโดยตรง เป็นผลกระทบทางตรง (Primary Impact) ระบุในสมมติที่ ๓ และจะส่งผลกระทบต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นต่อไปอย่างไร (Secondary Impact Tertiary Impact) ระบุในสมมติที่ ๔ และ ๕ ต่อไป จากนั้นให้ผู้เข้ารับการอบรมวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างตัวเลือกเชิงยุทธศาสตร์ ตัวรับผลกระทบ และผลกระทบในขั้นต่าง ๆ พร้อมลากเส้นเชื่อมโยงในแต่ละสมมติ ซึ่งการวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยในการวิเคราะห์แนวโน้มการพัฒนาได้ รายละเอียดดังปรากฏตามรูปที่ ๑๗ หลังจากทราบผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามทางเลือกในแต่ละทางเลือกแล้ว วิทยากรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมพิจารณาผลกระทบดังกล่าวและวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของตัวชีวิตที่อาจเกิดการเปลี่ยนแปลงหากดำเนินการตามทางเลือกต่าง ๆ โดยประเมินเป็นแนวโน้ม

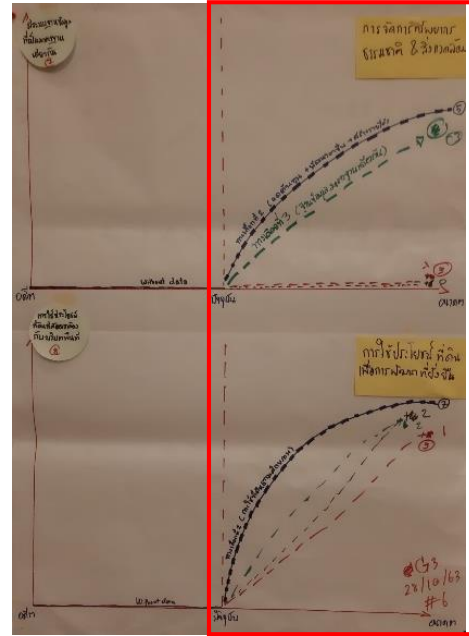
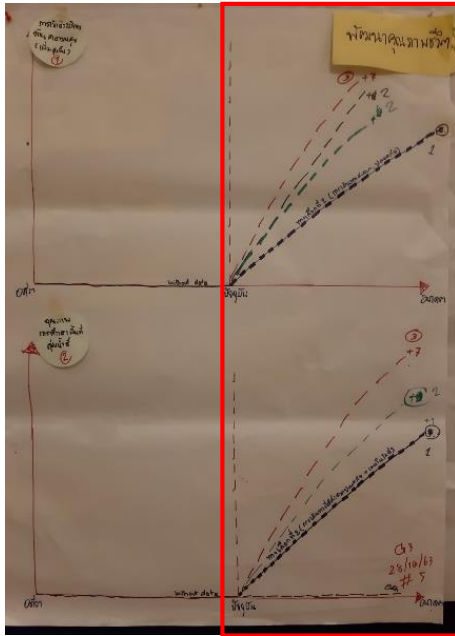
ของการเปลี่ยนแปลงต่อการประเมินข้อมูลฐาน โดยใช้เครื่องมือการวิเคราะห์แนวโน้ม (Trend Analysis)
รายละเอียดดังปรากฏตามรูปที่ ๑๘

รูปที่ ๑๗ การวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบในแต่ละกิจกรรม

รูปที่ ๑๘ การประเมินแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของแต่ละทางเลือก

(๒) ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจและสามารถวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบในแต่ละกิจกรรม และประเมินทิศทางการพัฒนาในอนาคตตามแต่ละทางเลือก โดยใช้เครื่องมือการวิเคราะห์แนวโน้ม (Trend Analysis) ได้

๒.๔) การกำหนดค่าทางเลือกและค่าน้ำหนักของแต่ละทางเลือก

(๑) วิธีการดำเนินกระบวนการกลุ่ม จากการวิเคราะห์แนวโน้มการพัฒนาในหัวข้อ ๒.๓) ภายใต้หัวข้อ ๔.๔ ซึ่งวิทยากรได้ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมกำหนดค่าระดับการเปลี่ยนแปลงไว้ในขั้นตอนการการประเมินทิศทางการพัฒนา (Trend Analysis) ได้นำมาคูณกับค่าน้ำหนักของตัวชี้วัดที่คำนวณจากการทำ Pairwise Analysis เพื่อคำนวณหาค่าคะแนนของแต่ละตัวชี้วัดของทางเลือกนั้น ๆ และสรุปค่าคะแนนรวม (Summation) ของแต่ละทางเลือก จะทำให้ทราบถึงทางเลือกที่ได้ค่าคะแนนสูงสุดเป็นทางเลือกที่เหมาะสมรายละเอียดดังปรากฏตามรูปที่ ๑๙

รูปที่ ๑๙ การคำนวณหาค่าคะแนนของแต่ละทางเลือก

ตัวชี้วัด	เกณฑ์ค่า	ทางเลือก 1	ทางเลือก 2	ทางเลือก 3	ทางเลือก 4
การเข้าถึง บริการด้านสาธารณสุข (เฉลี่ย)	0.13	+1 0.26	+1 0.13	+2 0.26	+3 0.39
คุณภาพการศึกษาพื้นที่ชุมชน	0.14	0 0	+1 0.14	-2 -0.28	+3 0.42
คุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานของพื้นที่ชุมชน	0.05	+1 0.05	+3 0.15	+2 0.1	0 0
การเข้าถึง และการใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐาน	0.07	+2 0.14	+3 0.21	+1 0.07	0 0
การจัดสรรต้นทุน	0.11	0 0	+3 0.33	-1 -0.11	0 0
การเพิ่มรายได้	0.15	-1 -0.15	+2 0.30	+2 0.3	3 0.45
มีระบบฐานข้อมูลที่เป็นมาตรฐานเดียว	0.08	+1 0	+1 0.08	-3 -0.24	+1 -0.08
การใช้ประโยชน์ที่ดินที่สอดคล้องกับบทบาทพื้นที่	0.27	+1 0.27	+3 0.81	+2 0.54	+1 0.27
รวม		0.84	2.15	0.98	1.45

การเพิ่มบทบาท

เพิ่มบทบาท 2

เพิ่มบทบาท 1

ลดบทบาท 1

ลดบทบาท 2

ลดบทบาท 3

ไม่ลดบทบาท 1

G3

2/10/63

#9

(๒) ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจและสามารถคำนวณหาค่าคะแนนของแต่ละทางเลือกและจัดลำดับทางเลือกได้

๔.๕ กิจกรรมกลุ่มวันที่ ๕ (วันศุกร์ที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓)

๑) ความรู้ที่ได้รับจากเวทีกลาง คือ การติดตามประเมินผล โดยเฉพาะหลักการหรือแนวคิดในการวางกรอบการติดตามประเมินผลแผนหรือแผนงานที่ได้มีการนำ SEA ไปใช้ รวมถึงกลไกเบื้องต้นในการติดตามประเมินผลภาพรวมการนำผลลัพธ์ของ SEA ไปบูรณาการร่วมกับแผนหรือแผนงาน ซึ่งสศช. เป็นหน่วยงานกลางในการติดตามภาพรวมนี้

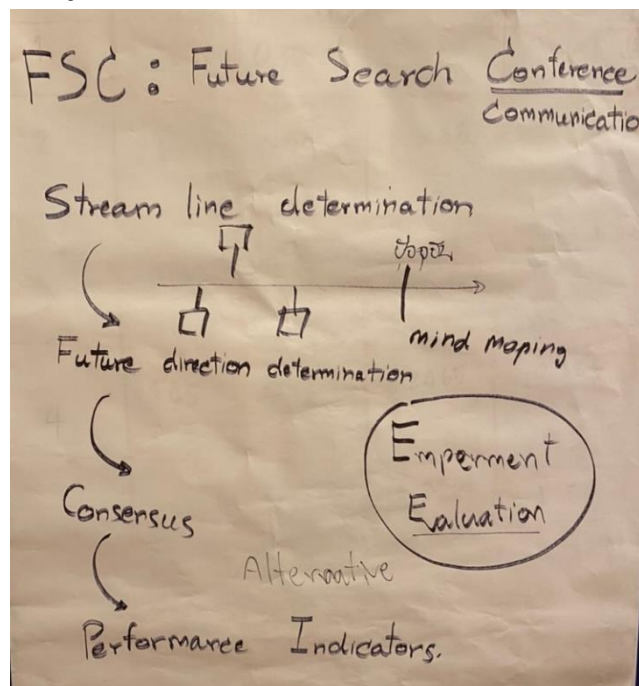
๒) กิจกรรมที่ดำเนินการภายในกลุ่ม

๒.๑) การประเมินทางเลือก วิทยากรได้สอนวิธีการประมวลผลค่าคะแนนที่ได้มีการให้ค่าคะแนนไว้ระหว่างทีมผู้เชี่ยวชาญ (ตามหัวข้อ ๒.๔) และจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งวิทยากรได้ให้แบบฟอร์ม Bipolar Questionnaire ที่เปรียบเทียบระหว่างแต่ละทางเลือกแก่ผู้เข้ารับการอบรมและให้แต่ละคนพิจารณาคะแนนเปรียบเทียบระหว่างแต่ละทางเลือก จากนั้นหาค่าเฉลี่ยของคะแนนแต่ละทางเลือกที่ได้จากผู้เข้ารับการอบรมแต่ละคนและถือว่าเป็นค่าคะแนนจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย จากนั้นนำค่าคะแนนจากทั้งทีมผู้เชี่ยวชาญและจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย มาประมวลผลรวมกันและปรับฐานระดับคะแนนให้เป็น ๑ รวมถึงการอธิบายที่ต้องแยกการกำหนดและระดับค่าคะแนนมาจากทั้งสองกลุ่ม เพื่อลดอคติที่เกิดขึ้นจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียหรือกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ รายละเอียดดังปรากฏตามรูปที่ ๒๐

(๒) ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ คือ ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจและสามารถการจัดทำแผนการมีส่วนร่วมและแผนสื่อสารได้

๒.๓) **การจัดทำ Future Search Communication** วิทยากรได้สรุปกระบวนการจัดทำ SEA ที่ได้เรียนตลอดหลักสูตรนี้สอดคล้องกับการใช้เครื่องมือการวิเคราะห์ค้นหาอนาคต Future Search Communication โดยใน (๑) ขั้นตอนของ Stream Line Determination สอดคล้องกับขั้นตอนของการทบทวนข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์แรงขับเคลื่อนการพัฒนา และการประเมินข้อมูลฐาน (Baseline Assessment) ซึ่งอยู่ในขั้นตอนของการกำหนดขอบเขต (Scoping) (๒) ขั้นตอนของ Future Direction Determination สอดคล้องกับขั้นตอนของการพัฒนาทางเลือก และ (๓) ขั้นตอนของ Consensus สอดคล้องกับขั้นตอนของการประเมินทางเลือก รวมทั้ง (๔) ขั้นตอนของ Performance Indicators สอดคล้องกับขั้นตอนของการติดตามและประเมินผล นอกจากนี้วิทยากรยังได้อธิบายถึงการใช้เครื่องมือ Empowerment Evaluation โดยวิทยากรได้เขียนแผนผังสรุปดังรูปที่ ๒๒

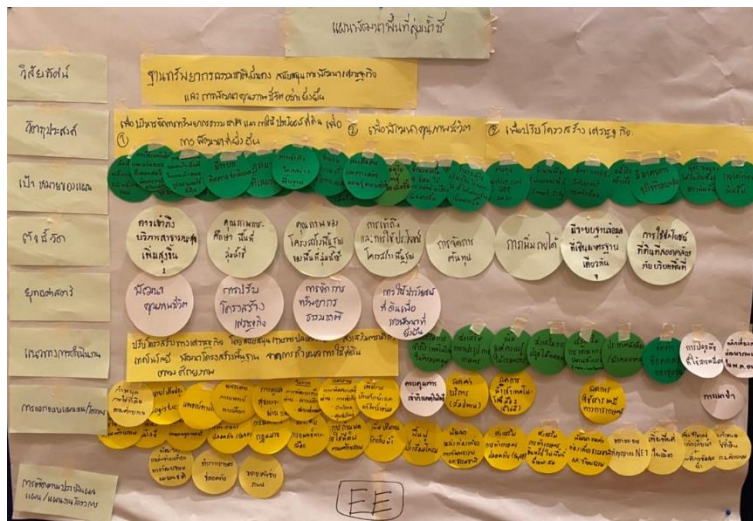
รูปที่ ๒๒ Future Search Communication

(๒) ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ คือ ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจหลักการและแนวทางของการจัดทำ Future Search Communication

๒.๔) **การนำกระบวนการจัดทำ SEA มาใช้กับแผนพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำชี** เนื่องจากระยะเวลาในการอบรมมีจำกัด วิทยากรจึงให้ผู้ช่วยวิทยากรเขียนแผนผังในการนำผลของการจัดทำ SEA มาใช้กับแผนพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำชี ดังปรากฏตามรูปที่ ๒๓ รวมถึงวิทยากรได้อธิบายถึงการนำผลลัพธ์จากกระบวนการจัดทำ SEA มาบูรณาการกับกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำชี เพื่อให้ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจ

รูปที่ ๒๓ การนำผลลัพธ์จากกระบวนการจัดทำ SEA มาบูรณาการกับกระบวนการจัดทำ
แผนพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำชี

(๒) ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้
ความเข้าใจการนำผลลัพธ์จากกระบวนการจัดทำ SEA มาบูรณาการกับการจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำชี

สรุปขั้นตอนของ SEA และเครื่องมือที่ใช้ในการฝึกอบรมได้ดังนี้

วัน	ขั้นตอน SEA	เครื่องมือที่ใช้
๒๖ ต.ค. ๖๓	กระบวนการบูรณาการแผนกับ SEA	แผนผังแสดงความสัมพันธ์ (รูปที่ ๓)
	การกำหนดปัญหาของกรณีศึกษา	Content Analysis (รูปที่ ๔)
	การวิเคราะห์และทบทวนแผนที่เกี่ยวข้อง	Compatibility Analysis (รูปที่ ๖)
๒๗ ต.ค. ๖๓	การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงแผนกับกระบวนการจัดทำ SEA	แผนผังแสดงความเชื่อมโยง (รูปที่ ๗)
	การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย	Stakeholder Analysis (รูปที่ ๘)
	การวิเคราะห์ประเด็นการพัฒนา	Root Cause Analysis และ Causal loop diagram (รูปที่ ๙)
	การวิเคราะห์แรงขับเคลื่อนสำคัญ	Driving Force Analysis (รูปที่ ๑๐)
๒๘ ต.ค. ๖๓	การกำหนดวิสัยทัศน์	วิเคราะห์วิสัยทัศน์ในแผนกลุ่มจังหวัด + จัดลำดับว่าแต่ละแผนมุ่งเน้นด้านใดมากกว่ากัน (Eco, So, Env) + สอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์ (รูปที่ ๑๑)
	การกำหนดตัวชี้วัด	การกำหนดเกณฑ์ (Criteria) ตัวชี้วัด (Indicators) และตัวตรวจสอบ (Verifiers) (รูปที่ ๑๒)
	ความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นยุทธศาสตร์ ประเด็นยุทธศาสตร์รอง ปัจจัยขับเคลื่อนและตัวเลือก	Diagram Linkage (รูปที่ ๑๓)
	การจัดลำดับความสำคัญของตัวชี้วัด และคัดเลือกตัวชี้วัด	Pairwise Analysis (รูปที่ ๑๔)
๒๙ ต.ค. ๖๓	การประเมินข้อมูลฐาน	อดีต-ปัจจุบัน trend analysis (รูปที่ ๑๕)
	การพัฒนาทางเลือกเบื้องต้น	วิเคราะห์ความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ (รูปที่ ๑๖)
	การวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์	Cause-Effect Analysis (รูปที่ ๑๗)
	การประเมินแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของแต่ละทางเลือก	scenario analysis (รูปที่ ๑๘)
	การกำหนดค่าทางเลือกและค่าน้ำหนักของแต่ละทางเลือก	Expert Judgement (รูปที่ ๑๙)

วัน	ขั้นตอน SEA	เครื่องมือที่ใช้
๓๐ ต.ค. ๖๓	การประเมินทางเลือก โดยประมวลผลค่าคะแนนที่ได้มีการให้ค่าคะแนนไว้ระหว่างทีมผู้เชี่ยวชาญ และจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย	Expert Judgement และ Pairwise Analysis (รูปที่ ๒๐)
	การจัดทำแผนการมีส่วนร่วมและแผนการสื่อสาร	Communication Plan (รูปที่ ๒๑)
	การจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำชี	การนำผลลัพธ์จากกระบวนการจัดทำ SEA มาบูรณาการกับกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำชี (รูปที่ ๒๓)